

Nr 263.

Av herr **Johansson, Johan**, och herr **Svenson, Ernst**, *angående användningen av anslaget till hästavelns befrämjande.*

När 1923 års riksdag beslöt medgiva legaliserad vadhållning (totalisator) vid anordnandet av hästsporttävlingar skedde detta under den bestämda förutsättningen, att den härav uppkommande vinsten skulle komma den svenska hästaveln — särskilt den kallblodiga — till godo.

Det avgörande skälet för bifall till de framställningar, som motionsvis gjorts i ärendet, var, att det dittills av statsmedel utgående anslaget till prisbelöning av avelshästar, utgörande för år 1923 184 000 kronor, på grund av minskade statsinkomster måste nedskäras till 100 000 kronor, därest andra medel icke kunde uppbringas.

I motiveringen anförde jordbruksutskottet:

På grund av vad sålunda anförts har jordbruksutskottet i anslutning till vad jordbruksutskottet vid 1922 års riksdag uttalat, ansett sig böra tillstyrka att möjlighet till anordnandet av totalisatorspel vid hästtävlingar och kapploppningar åter beredes, under förutsättning att den därvid uppkommande vinsten kommer den svenska hästaveln till godo.

I främsta rummet torde därvid den kallblodiga hästaveln, som bliver mest lidande på grund av statsanslagets knapphet, böra komma i åtanke.

I själva klämman anför utskottet, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t för beredande av medel till understöd åt landets hästavel ville medgiva, att vissa av Kungl. Maj:t godkända föreningar vid offentliga kapploppningar och travtävlingar tillåtas anordna vadhållning för allmänheten med så kallad totalisator, under villkor att föreningarnas vinst av totalisatorn med skäligt avdrag för omkostnaderna inbetalas till statsverket för ovan angivna ändamål.

De av riksdagen sålunda givna direktiven i avseende å totalisatormedlens användning äro fullt tydliga och kvarstå ännu oförändrade.

Statskontoret och riksräkenskapsverket hava i årets statsverksproposition nionde huvudtiteln å sid. 18 anført:

»Vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 220 till 1934 års riksdag angående uppställningen av riksstatens utgiftssida m. m. gjordes i motionerna I: 327 och II: 586 framställning om, att riksdagen skulle uttala sig för att totalisatormedel även i fortsättningen skulle i riksstaten redovisas i särskilda specialbudgeter. I anledning av dessa motioner uttalade riksdagen i skrivelse nr 203, att riksdagen erfarit att vederbörande departementschef icke hade för avsikt att vidtaga någon omläggning i nämnda hänseende utan

att frågan först i princip underställts riksdagen och att riksdagen därför ansett sig kunna uttala sin anslutning till det motionsvis framställda förslaget.

När statskontoret och riksräkenskapsverket nu hade att taga ställning till frågan om redovisningen å riksstaten av den till totalisatormedlen anknutna specialbudgeten, ville ämbetsverken förutskicka, att de med hänsyn till riksdagens berörda uttalande i ärendet ansett sig böra utgå från att totalisatormedlen skulle helt reserveras för de ändamål som nu tillgodosågos å hithörande specialbudget. Någon realändring å denna specialbudgets omfattning och innehåll förutsattes sålunda icke skola ske. Genom redovisningens anordning på sålunda angivet sätt kunde regeln, att den behållna inkomsten av totalisatormedel över de till specialbudgeten hörande anslagen respektive delanslagen skulle tillgodoföras stuteriväsensdets fond och att utgifterna för stuteriväsendet skulle bestridas från denna fond, upprätthållas. I anslutning härtill anför departementschefen:

»Beträffande spørsmålet om redovisningen å riksstaten av totalisatormedlen och däremot svarande anslag ansluter jag mig till statskontorets och riksräkenskapsverkets uppfattning i frågan.»

Dessa sålunda legaliserade och av chefen för jordbruksdepartementet godtagna principer för totalisatormedlens redovisning synas emellertid icke till fullo delas av finansministern, som i den statsverkspropositionen bilagda finansplanen (sid. 66) angående posten diverse inkomster, uttalat:

»Därjämte ber jag få anmäla, att enligt vad jag inhämtat från stuteriväsendets fond kan för allmänna budgetändamål under nästkommande budgetår tagas i anspråk ett belopp av 200 000 kronor, vilket även torde tillföras denna inkomsttitel.» Detta har även skett.

Från en år 1923 relativt blygsam behållning av 30 637 kronor hava de till statsverket inflytande totalisatormedlen företett en år efter år alltmer accentuerad ökning. Enligt från kungl. lantbruksstyrelsens stuteribyrå inhämtad uppgift inlevererades till statsverket av sagda medel år 1933 865 766 kronor och år 1934, eller det år som legat till grund för de under punkten gjorda inkomstberäkningarna i riksstaten, ej mindre än 991 948 kronor, alltså nära 92 000 kronor mera än vad som för budgetåret 1935/1936 beräknats inflyta.

När de nu under anläggning varande travbanorna vid Östersund och Göteborg m. fl. platser hunnit tagas i bruk, torde en ytterligare medelstillströmning från totalisatorn vara att förvänta.

I enlighet med riksdagens beslut hava totalisatormedlen ända till budgetåret 1930/1931 oavkortat gått till avsett ändamål. Sedermera synas dock årligen avsevärda belopp hava tagits i bruk för allmänna budgetändamål, enligt bilagd uppställning från stuteribyrån ej mindre än 1 455 000 kronor, t. o. m. budgetåret 1934/1935, varav 570 000 kronor fonderats för vissa ändamål, medan återstående 885 000 kronor förbrukats till allmänna utgifter.

Då stegringen i totalisatormedlen under de sista åren icke motsvarat denna

åderlåtning, vilken riksdagen icke genom ändring av direktiven medgivit, har den omedelbara följden blivit en kännbar brist i medelstilldelningen, vilken gått ut över anslaget till hästavelns främjande, enkannerligen posten hästpremieringarna.

När sålunda denna post budgetåret 1931/1932 utgick med 354 000 kronor så sänktes densamma för budgetåret 1932/1933 med ej mindre än 139 300 till 214 700 kronor, med vilket belopp anslaget fortfarande äskas. Visserligen motiverades sänkningen med att en omläggning av premieringsreglementet skett, men den verkliga följden har blivit, att ett mycket stort antal med värdebokstaven B premierade avelshästar i brist på medel icke kunnat erhålla sedvanliga penningpris under de senaste åren.

I en del fall hava hushållningssällskapen trätt emellan och beviljat särskilda anslag, vilket emellertid torde hava gått hårt ut över deras ofta begränsade tillgångar.

Av hushållningssällskapen gjorda framställningar om ytterligare statsbidrag till felande penningpris hava av Kungl. Maj:t lämnats utan avseende. (Kungl. Maj:ts beslut den 17 mars 1933 i anledning av framställning från hushållningssällskapet i Värmlands län.)

Enligt uppgift från kungl. lantbruksstyrelsens stuteribyrå hava antalet med värdebokstaven B år 1934 premierade hästar, som i brist på medel icke kunnat erhålla tillerkända penningpris, uppgått till 22 hingstar och 1 011 ston.

Detta har varit ägnat att väcka en icke alldeles oberättigad misstämning bland hästuppfödarna i synnerhet som medel reellt sett icke saknats. För en mycket stor grupp av vårt lands jordbrukare är hästuppfödningen av mycket stor ekonomisk betydelse. I synnerhet i skogstrakterna där jordbruket är mindre bärkraftigt är detta särskilt förhållandet.

Att bygga upp och vidmakthålla en i avels- och brukshänseende god häststam är under alla omständigheter förenat med årslångt arbete, risker och ekonomiska uppoffringar och kan för den mindre jordbrukaren ställa sig för tungt om icke nödigt stöd från det allmänna lämnas.

Hållandet av exempelvis goda hingstar ute i glest bebyggda trakter är i förhållande till den möjliga inkomsten alltigenom så pass dyrbart, att det allmänna icke bör undandraga sig lämna den hjälp, som härför tillgängliga medel medgiva. Det kan eljest befaras, att det nödvändiga intresset för hästaveln kommer att i någon mån slappna hos de jordbrukare, som hava denna produktionsgren till biinkomst.

I årets nionde huvudtitel ha inkomsterna av totalisatorn beräknats till 900 000 kronor. Såsom redan visats ha emellertid under år 1934 influtit 991 948 kronor, och en ytterligare avsevärd ökning under budgetåret 1935/1936 torde vara mycket sannolik.

De av departementschefen äskade anslagen till hästavelns främjande, och därmed sammanhängande ändamål, återfinnas i sammandrag å sid. 142 i

den kungl. propositionen. Därav framgår, att för löner och omkostnader vid statens hingstdepåer och stuterier tillika med vissa kostnader för stuteri-byrån i lantbruksstyrelsen äskats tillhopa 387 500 kronor. Vidare har under rubriken hästavelns befrämjande begärts till hästpremieringen 214 700 kronor, vilken summa tillsammans med diverse särskilt specificerade poster bl. a. 80 800 kronor ställda till Kungl. Maj:ts särskilda förfogande utförts med 357 500 kronor, sammanlagt alltså 745 000 kronor. Det under sistsagda rubrik äskade förslagsanslaget 512 500 kronor, innesluter sålunda en ore-dovisad regleringssumma av 155 000 kronor. Denna summa tillika med ett utöver inkomstberäkning med all sannolikhet stegrat belopp av 100 000 kronor tillförer alltså stuteriväsendets fond cirka 250 000 kronor i överskotts-medel för budgetåret ifråga. Starka skäl föreligga att yrka avslag på den av finansministern i inkomstberäkningen till vissa diverse inkomster gjorda »rekvisitionen» av medel till allmänna budgetändamål ur sagda fond. Då emellertid vid ett bifall härtill den för året uppgjorda finansplanen skulle komma att i någon mån rubbas, och då åtgärden endast måste anses av till-fällig art, skola vi inskränka oss till ett yrkande om en höjning av det för-slagsvis beräknade anslaget till hästpremieringen med 30 000 kronor från 214 700 kronor till 244 700 kronor.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen ville besluta att av i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln punkt 51 upptaget anslag till häst-avelns befrämjande, förslagsvis 244 700 kronor, måtte få an-vändas till hästpremieringen.

Stockholm den 23 januari 1935.

Joh. Johansson,
Friggeråker.

Ernst Svenson.

Bilaga.

Kungl. Lantbruksstyrelsens
Stuteribyrå.

U P P G I F T

å till statsverket influtna totalisatormedel.

År 1923	kr. 30 637: 90
» 1924	» 103 334: 45
» 1925	» 164 805: 15
» 1926	» 251 312: 50
» 1927	» 358 101: 50
» 1928	» 620 842: 30
» 1929	» 867 980: 70
» 1930	» 950 405: 10
» 1931	» 896 431: 30
» 1932	» 913 572: 20
» 1933	» 865 766: 20
» 1934	» 991 948: 05
		<hr/>
		Summa kronor 7 015 137: 35

Bilaga.

Kungl. Lantbruksstyrelsens
Stuteribyrå.

P. M.

angående totalisatormedel som överförts till allmänna budgetmedel.

Budgetåret 1930/1931	kr. 350 000: —
» 1931/1932	» 450 000: —
» 1932/1933	» 185 000: —
» 1933/1934	» 200 000: —
» 1934/1935	» 200 000: —
		<hr/>
		kr. 1 385 000: —

Lån till Stockholms kapplöpningssällskap:

inflytande amorteringar tillföras allmänna budgetmedel,	
diverse inkomster	» 70 000: —
	kr. 1 455 000: —

Från allmänna budgetmedel har anvisats för kapitalbildning:

å lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenneras:

budgetåret 1931/1932	kr. 200 000: —
» 1932/1933	» 150 000: —
» 1933/1934	» 100 000: —
» 1934/1935	» 85 000: —
		<hr/>
		kr. 535 000: —

å lånefonden för inköp av ädla avelsston:

budgetåret 1932/1933	» 35 000: —
		<hr/>
		kr. 570 000: —

Sammandrag:

Från totalisatormedel har överförts till allmänna budget-	
medel	kr. 1 455 000: —
varav anvisats till hästavelsändamål	» 570 000: —
Återstod, som tillförts allmänna budgetmedel	kr. 885 000: —

Stockholm den 31 oktober 1934.
